

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання
Регіональної координаційної ради
з питань громадського здоров'я у
Львівській області
04 листопада 2024 року № 3

СТРАТЕГІЯ щодо збереження стоматологічного здоров'я серед школярів у Львівській області на 2024 – 2026 роки

Важливою складовою загального здоров'я населення є здоров'я порожнини рота, незадовільний стан якого підтверджений глобальними світовими дослідженнями. Тенденції змін поширеності усіх хвороб порожнини рота в Україні відповідають світовим і східноєвропейським даним. Поширеність хвороб порожнини рота населення України постійно зростає. Зокрема, поширеність усіх хвороб порожнини рота в Україні зросла з 2010 по 2019 роки з 50700,65 до 51351,75 на 100 тис. нас. Найбільш поширені хвороби порожнини рота характеризувались не лише зростанням, але й високими значеннями: поширеність хвороб пародонту зросла з 15216,46 до 15931,00 на 100 тис. нас. Поширеність карієсу зменшилась з 31501,68 до 30833,52 на 100 тис. нас., але також залишалася на рівнях вищих за світові.

Ранній дитячий карієс уражає зуби дітей віком до шести років. Згідно з дослідженням Global Burden of Disease Study 2017 року, понад 530 мільйонів дітей у всьому світі мають карієс тимчасових зубів. Однак, оскільки тимчасові зуби випадають внаслідок росту дитини, ранній дитячий карієс раніше не вважався важливим. Проте, ранній дитячий карієс має несприятливий вплив на постійні зуби і впливає на загальний стан здоров'я та якість життя дитини. За даними 2017 року поширеність карієсу тимчасових зубів в Україні висока і коливається в різних регіонах від 18,32 % до 89,17 % у дітей віком 3 роки, від 52,17 % до 100 % у дітей 5 років, досягаючи майже 100 % у старших дітей в періоді змінного прикусу.

Наукові дослідження* показують, що інфекції зубо-щелепової системи можуть впливати на розвиток патологій у різних системах організму. Зокрема, періодонтит та апікальний періодонтит асоціюються з системними захворюваннями, такими як серцево-судинні захворювання, цукровий діабет, аутоімунні розлади, тощо.

Є докази, що хронічні дентальні інфекції, такі як апікальний періодонтит, можуть викликати бактеремію (наявність бактерій в крові) та низькорівневі системні запальні процеси, які, в свою чергу, збільшують ризик розвитку серцево-судинних захворювань, таких як атеросклероз та ішемічна хвороба серця.

*Association between Endodontic Infection, Its Treatment and Systemic Health: A Narrative Review
(<https://www.mdpi.com/1648-9144/58/7/931>)

**The impact of periodontal infection on systemic diseases - Article abstract #13446
(<https://medscimonit.com/abstract/index/idArt/13446>).

Хронічні дентальні інфекції можуть погіршувати контроль глікемії у пацієнтів з діабетом, а також збільшувати ризик розвитку діабетичних ускладнень. Крім того, пацієнти з діабетом мають вищий ризик розвитку апікального періодонтиту, що може ускладнювати прогноз лікування.

Дентальні інфекції можуть впливати на імунну систему, сприяючи розвитку або загостренню аутоімунних захворювань, таких як ревматоїдний артрит. Запальні процеси, викликані періодонтитом, можуть впливати на системний запальний фон, що в свою чергу може призводити до розвитку аутоімунних реакцій.

Збереження стоматологічного здоров'я є не тільки медичною, а й важливою соціальною проблемою України. Планування підходів до покращення здоров'я порожнини рота населення громад вимагає дослідження його регіональних відмінностей.

За даними організаторів стоматологічної допомоги, в Україні має місце значна регіональна варіабельність стану здоров'я порожнини рота населення. Регіональні відмінності здоров'я порожнини рота населення можуть покладатися в основу диференціації підходів до розробки цільових заходів з його збереження та відновлення на рівні територіальних громад. Значна інтенсивність ураження дорослого та дитячого населення стоматологічними захворюваннями висуває проблему збереження та зміцнення стоматологічного здоров'я до числа значимих і актуальних.

Основне місце у стоматологічній практиці для збереження стоматологічного здоров'я посідає профілактична робота: проведення обов'язкових профілактичних оглядів, планова санація населення, запровадження системи гігієнічного навчання та виховання населення з питань стоматологічного здоров'я.

Ситуація з оцінки поширеності щелепно-лицьових аномалій, хвороб пародонта, стану твердих тканин зубів школярів у Львівській області

На виконання спільного наказу департаменту освіти і науки Львівської ОВА, департаменту охорони здоров'я Львівської ОВА, Державної установи «Львівський центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» №02-01/01/775/354-В/450 від 31 жовтня 2023 року потягом 2024 року проведено обстеження учнів 1-х, 6-х та 9-х класів у десяти закладах освіти Львівщини у рамках проєкту «Здорові зуби та постава школяра».

Науково-педагогічними працівниками кафедри ортодонтії Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького проведена оцінка поширення зубощелепних аномалій, тканин пародонта, стану твердих тканин зубів та оцінка гігієнічного стану порожнини рота. Лікарями-стоматологами оглянули 860 учнів та виявлено патологію у 80% учнів.

Рутинний епіднадгляд за стоматологічними захворюваннями не проводиться.

Мета, завдання, очікувані результати реалізації Стратегії

Метою цієї Стратегії є створення ефективного механізму профілактики, своєчасного виявлення захворювань ротової порожнини, запровадження системи гігієнічного навчання та виховання з питань стоматологічного здоров'я школярів Львівської області.

Завдання Стратегії

1. Формування культури здорової поведінки серед школярів з питань стоматологічного здоров'я.
2. Проведення інформаційних кампаній та заходів з метою підвищення рівня обізнаності щодо профілактики захворювань ротової порожнини в закладах освіти.
3. Впровадження заходів щодо попередження та зменшення захворювань ротової порожнини.

Очікувані результати:

- Підвищення рівня обізнаності школярів з питань стоматологічного здоров'я, зокрема щодо догляду за ротовою порожниною.
 - Впровадження заходів з профілактики захворювань ротової порожнини.
 - Забезпечення вивчення поширеності захворювань тканин пародонта, стану твердих тканин зубів, порожнини рота та зубощелепних аномалій.
-